

Quy định đối với hành vi vi phạm hành chính trong hoạt động xuất bản bản đồ

○ THS. MAI VĂN HIỆN

Cục Đo đạc, Bản đồ và Thông tin địa lý Việt Nam

Hiện nay, nhu cầu sử dụng sản phẩm bản đồ các loại ngày càng tăng các địa phương trên cả nước bởi những giá trị, lợi ích mà những tấm bản đồ có thể đem lại cho người sử dụng, sở hữu nó. Cùng với sự gia tăng về nhu cầu của người dùng, là sự gia tăng về nguồn cung với sự xuất hiện của rất nhiều công ty in, nhà in bản đồ trên thị trường. Tuy nhiên, không phải địa chỉ cung cấp bản đồ nào cũng đảm bảo uy tín, chất lượng, điều này khiến cho việc lựa chọn bản đồ để sử dụng, đặc biệt là ở các thành phố rất khó khăn.

Thực trạng hoạt động xuất bản, in và phát hành bản đồ

Trong giai đoạn hiện nay, với việc chuyển sang nền kinh tế mở vận hành theo cơ chế thị trường có sự quản lý của nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa, nhiều loại hình doanh nghiệp mới xuất hiện: Doanh nghiệp tư nhân, công ty trách nhiệm hữu hạn, công ty cổ phần và kéo theo sự sôi động của thị trường, tràn ngập hàng hóa. Để tồn tại và phát triển trong nền kinh tế thị trường mang đầy tính cạnh tranh, không có con đường nào khác là phải nâng cao khả năng cạnh tranh qua việc nâng cao hiệu quả hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp. Điều này càng mang tầm quan trọng đặc biệt đối với các doanh nghiệp kinh doanh xuất nhập khẩu nói chung và xuất bản, in, phát hành và nhập khẩu bản đồ nói riêng.

Mặt khác, thông qua xuất nhập khẩu, chúng ta có điều kiện nắm bắt và tiếp cận những thành tựu khoa học kỹ thuật trên thế giới, thúc đẩy sản xuất trong nước ngày càng hiện đại và phát triển, kích thích và mở rộng nhu cầu trong nước, đưa cuộc sống con người ngày càng văn minh hiện đại, khai thác triệt để tiềm năng

và thế mạnh của đất nước và thế giới trên cơ sở phân công lao động quốc tế và chuyên môn hóa quốc tế. Xu hướng toàn cầu hóa nền kinh tế thế giới và việc hội nhập vào các tổ chức tự do hóa mậu dịch NAFTA, APEC đã đưa hoạt động kinh doanh xuất nhập khẩu của nước ta sang một giai đoạn phát triển mới có nhiều thuận lợi nhưng cũng không ít thách thức. Do đó, đòi hỏi phải điều chỉnh lại hoạt động xuất nhập khẩu để hoạt động xuất nhập khẩu thực sự mang lại hiệu quả to lớn cho việc phát triển KT-XH đất nước.

Trong thời gian qua, có nhiều vụ việc gây xôn xao dư luận liên quan đến hoạt động xuất bản (HDXB) nói chung và xuất bản bản đồ nói riêng như: Xuất bản những tài liệu có nội dung xấu; xâm phạm quyền tác giả; nhận thức sai về chủ trương, đường lối của đảng và pháp luật của nhà nước, xuất bản bản đồ không thông qua kiểm tra thẩm định,... Trong hoạt động liên kết xuất bản, một số nhà xuất bản (NXB) còn thiếu chặt chẽ, chưa quản lý tốt nội dung dẫn đến sản phẩm kém chất lượng vẫn được phát hành gây nhiều bức xúc cho xã

hội. Để xảy ra tình trạng trên do một số nguyên nhân: Việc quản lý hoạt động liên kết xuất bản được thực hiện chưa chặt chẽ, chưa có quy định rõ ràng trách nhiệm của mỗi bên tham gia liên kết xuất bản; các cơ sở in chưa được quản lý, kiểm soát chặt chẽ, dẫn đến việc in bản đồ tràn lan mà không được kiểm soát. Hệ thống pháp luật hiện hành chưa quản lý được việc chia sẻ thông tin trên mạng dẫn tới việc xuất hiện tràn lan các xuất bản phẩm bản đồ trên mạng không qua công tác thẩm định chất lượng; tính hiệu lực, chế tài của Luật Xuất bản chưa phát huy được sức mạnh, hiệu quả, trình độ, năng lực đội ngũ cán bộ quản lý chưa cao, chưa đáp ứng đầy đủ các yêu cầu đặt ra trong công tác QLNN về xuất bản bản đồ trước tình hình, nhiệm vụ mới; thiếu chủ động trong định hướng chiến lược; chạy theo vụ việc, lúng túng trong quy hoạch, sắp xếp; một số cơ chế, chính sách chưa đáp ứng được đòi hỏi thực tiễn cuộc sống. Việc thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm chưa kịp thời, thiếu nghiêm minh, dẫn đến nhiều khuyết điểm, yếu kém còn kéo dài, chậm được khắc phục; năng lực của

biên tập viên các NXB, của chuyên viên đọc kiểm tra xuất bản phẩm lưu chiếu, cộng tác viên đọc kiểm tra xuất bản phẩm lưu chiếu còn hạn chế, và thiếu chuyên gia am hiểu về các lĩnh vực đời sống - xã hội.

Một số quy định cấm của pháp luật trong hoạt động xuất bản

Căn cứ Điều 3 của Luật Xuất bản, các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong nước, tổ chức nước ngoài hoạt động trên lãnh thổ Việt Nam, cá nhân nước ngoài cư trú tại Việt Nam có liên quan đến HĐXB cần phải tuân thủ các quy định của pháp luật, không được vi phạm những nội dung và hành vi bị nghiêm cấm được quy định trong Luật Xuất bản năm 2012, cụ thể:

Không xuất bản, in, phát hành xuất bản phẩm có các nội dung: Tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCN Việt Nam; phá hoại khối đại đoàn kết toàn dân tộc; tuyên truyền kích động chiến tranh xâm lược, gây hận thù giữa các dân tộc và nhân dân các nước; kích động bạo lực; truyền bá tư tưởng phản động, lối sống dâm ô, đồi trụy, hành vi tội ác, tệ nạn xã hội, mê tín dị đoan, phá hoại thuần phong mỹ tục; tiết lộ bí mật nhà nước, bí mật đời tư của cá nhân và bí mật khác do pháp luật quy định; xuyên tạc sự thật lịch sử, phủ nhận thành tựu cách mạng; xúc phạm dân tộc, danh nhân, anh hùng dân tộc; không thể hiện hoặc thể hiện không đúng chủ quyền quốc gia; vu khống, xúc phạm uy tín của cơ quan, tổ chức và danh dự, nhân phẩm của cá nhân.

Không thực hiện xuất bản, in, phát hành xuất bản phẩm với các hành vi: Xuất bản mà không đăng ký, không có quyết định xuất bản hoặc không có giấy

phép xuất bản; thay đổi, làm sai lệch nội dung bản thảo đã được ký duyệt hoặc bản thảo tài liệu không kinh doanh có dấu của cơ quan cấp giấy phép xuất bản; in lậu, in giả, in nôi bản trái phép xuất bản phẩm; phát hành xuất bản phẩm không có nguồn gốc hợp pháp hoặc chưa nộp lưu chiểu; xuất bản, in, phát hành xuất bản phẩm đã bị đình chỉ phát hành, thu hồi, tịch thu, cấm lưu hành, tiêu hủy hoặc nhập khẩu trái phép và các hành vi bị cấm khác theo quy định của pháp luật.

Khi doanh nghiệp hoạt động in, xuất bản, phát hành xuất bản phẩm, ngoài tuân thủ các điều kiện quy định cụ thể tại Luật Xuất bản năm 2012 phải thực hiện thủ tục đăng ký hoạt động phát hành.

Có thể nói, HĐXB nói chung được coi là một lĩnh vực vô cùng nhạy cảm bởi nó không chỉ ảnh hưởng đến một người mà rất nhiều người, thậm chí nhiều thế hệ và nền văn hóa-xã hội của một quốc gia. Cùng với sự nở rộ của thị trường xuất bản, thì sự ra đời của các nhà in với các ấn phẩm phát hành dưới hình thức liên kết xuất bản cho mọi người nhiều cơ hội tiếp cận hơn với kho tri thức khổng lồ của nhân loại. Tuy nhiên, cũng chính vì sự cởi mở đối với lĩnh vực xuất bản cùng những lỗ hổng trong HĐXB đã làm cho hoạt động xuất bản rất dễ đi lệch quỹ đạo, những điểm yếu đòi hỏi phải lấp đầy để đưa HĐXB trở lại đúng quỹ đạo. Mặt khác, với xu hướng toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế đã đưa hoạt động kinh doanh xuất nhập khẩu của nước ta sang một giai đoạn phát triển mới có nhiều thuận lợi nhưng cũng không ít khó khăn, thách thức. Do đó, cần thiết phải điều chỉnh lại hoạt động xuất nhập khẩu để hoạt động xuất

nhập khẩu thực sự mang lại hiệu quả to lớn cho sự phát triển KT-XH của đất nước. Để các quy định của Luật Xuất bản thực sự đi vào cuộc sống cần thực hiện một số nội dung sau:

Thứ nhất, đối với các ấn phẩm bản đồ, trước khi xuất bản, in, phát hành bản đồ trên thị trường yêu cầu bắt buộc đối với các doanh nghiệp cần phải thẩm định chất lượng sản phẩm đặc biệt là đảm bảo độ chính xác của đường biên giới quốc gia, đường địa giới hành chính các cấp.

Thứ hai, rà soát, xây dựng, ban hành và sửa đổi những cơ chế, chính sách liên quan đến HĐXB phù hợp với các quy định Luật Xuất bản năm 2012, tinh thần của Hiến pháp năm 2013 và yêu cầu của thực tiễn cuộc sống.

Thứ ba, nâng cao trách nhiệm, đạo đức nghề nghiệp, năng lực, trình độ của người đứng đầu các NXB, đội ngũ biên tập viên các NXB, của chuyên viên đọc kiểm tra xuất bản phẩm lưu chiếu, cộng tác viên đọc kiểm tra xuất bản phẩm lưu chiếu;

Thứ tư, nâng cao trình độ, năng lực đội ngũ cán bộ quản lý trong công tác QLNN về HĐXB, nghiệp vụ phòng, chống in lậu; đồng thời, các cơ quan QLNN về HĐXB cần phải mạnh tay kiểm soát chặt chẽ HĐXB, in ấn của các NXB, nhà in, việc thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm phải kịp thời, nghiêm minh, đúng luật;

Thứ năm, việc liên kết xuất bản giữa NXB của Nhà nước và tư nhân là một lựa chọn phù hợp với đặc thù phát triển của Việt Nam, tuy nhiên, đối với hoạt động liên kết xuất bản cần dựa trên cơ sở quy định của Luật; đồng thời, Luật cũng cần quy định rõ chức năng, nhiệm vụ của các NXB tránh sự chồng chéo trong HĐXB. ■